

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianaee, 1661

93 Hæc dat obedire majoribus inferiores.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62953](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62953)

quos ad predicationis officium, & eleemosynarum studium vacare congruebat. Unde fit plerumque, ut ad sacrum ministerium, dum blanda vox quaritur, quari congrua vita negligatur, & cantor minister Deum moribus stimulet, cum populum vocibus delectat. Qua de re praesenti decreto constituitur, ut in hac sede sacri altaris ministri cantare non debeant, solumque Evangelice lectionis officium inter Missarum solennia exolvant: psalmos vero, ac reliquas lectiones censeo per subdiaconos, vel fructuosos exigit, per minores ordines exhiberi. Si quis autem contra hoc decretum meum venire tentaverit, anathema sit.

¶ **I** Ministerium] In impressis sequatur, constituti. quae esse expedita est, quoniam neque in vetustis Gratiani exemplaribus est, neque apud B. Gregorium, neque apud alios collectores, & videtur addi in glossa ad versu. ministerium. quae etiam glossa non est inter veteriores.

¶ **2** pars. A quibus ordinandi oportet esse immunes breviter monstratum est. De quorum vero manibus ordines suscipere debeant, facile patet. Sacerdos enim & curati iuxta ipsam constituti ab Episcopo suis debent ordinari.

¶ **C. III.** ¶ Qui non sunt ordinati ab Episcopo, in pulpito non fallant, neque legant. Unde in concilio Martini Papa legitur.

Non a liceat in pulpito fallere, aut legere, nisi qui ab Episcopo lectores sunt ordinati. De Episcopo autem, a quibus, vel in quibus locis ordinari debeant, supra deservimus est.

¶ **3** pars. ¶ Nunc autem queritur de his, qui ordinati, a parochia sua non recipiunt, vel pro aliqua causa sua adire noluerint, an in alterius parochia Episcopus possit officium celebrare. De his in concilio Martini Papa b. statutum est.

¶ **C. IV.** ¶ Sacerdoti tantum officium gerat Episcopus, quem sua parochia non recipit.

Si quis ordinatus Episcopus, pro contentione 2. populi, aut pro aliqua ratione, non pro sua culpa in parochiam, quae ei fuerit data, non ierit, hunc oportet honorem sacerdotii tantummodo contingere; ita ut de rebus ecclesiae, in quam venit, nihil sibi praesumat, solumque autem, quod de eo sanclum concilium iudicare voluerit.

¶ **1** ¶ Episcopus] In vulgari sequatur, ad parochiam, cuius est electus: quae iudicia sunt auctoritate manusciporum, & originalis, ac ceterorum collectorum.

¶ **2** ¶ Contentione] In duobus vetustis exemplaribus Gratiani, & in concilio Regi Catholici legitur, contentione.

¶ **C. V.** ¶ De Episcopo ordinato, quem sua parochia non recipit.

¶ *Item ex concilio Antiocheno, c. 11.*

Si quis Episcopus ordinatus ad parochiam, cuius f. est electus, minime accesserit, non suo vitio, sed quod eum aut populus veteri, & g. aut propter allam causam, non tamen ejus vitio perpetuam, hic & honoris sit & ministerii participet: dummodo rebus ecclesiae, ubi ministrare cognoscitur, in nullo molestus existat. Quem etiam observare ad conventum quidquid synodus perfecta 3. provinciae iudicando decreverit.

¶ **1** ¶ veteri] *ἡ δὲ τὴν τὴν λαὸν παραίτηται.* eo quod populus recuset.

¶ **2** ¶ Observare] *ὀρδοῦναι.* id est, expectare & suscipere.

¶ **3** ¶ Perfecta] *ἄνευ ἰερέων, perfecta.* Restituta est vera litis ex originali, & Burcardo, & Trome. Quid autem sit synodus, quae hic perfecta, & in paulo post sequentibus ca-

¶ *In scriptulis Martini Bracarenfis c. 45. b. Cap. Martini Bracarenfis, c. 18. c. Vnde Pelag. in epi. ad Benignum. Poly. l. 2. tit. 11. f. 100. s. c. 11. d. al. convenit. e. In epi. Poly. ibid. Bur. l. 1. c. 1. f. 100. s. c. 11. d. al. vider.*

pitibus integra dicitur, exponitur infra ead. c. si qui Episcopus, tertio.

¶ **C. VI.** ¶ *A sua parochia non recepti alia molestiam non inferant.*

¶ *Item ex concilio Antiocheno, c. 12.*

Si a qui Episcopi ordinati sunt, nec recepti ab illa parochia, in qua fuerant denominati, voluerintque, alios occupare parochias, & vim praesulibus earum inferre, seditiones adversus eos excitando, obijci b. placuit. Quod si voluerint in Presbyterii ordine, ubi prius fuerant, ut Presbyteri residere, non abiciantur a propria dignitate. Si autem seditiones commoverint ibidem constitutis Episcopis, Presbyteri quoque honor. talibus autoratur, sicutque damnatione c. notabiles.

¶ **C. VII.** ¶ *Communione privetur Episcopus qui sibi commissam ecclesiam adire neglexerit.*

¶ *Item ex concilio Antiocheno, cap. 17.*

Si quis Episcopus per manus impositionem Episcopatum acceperit, & sibi commissum ministerium sibi negligenter, nec acquirere: ite ad ecclesiam sibi commissam, hunc oportet communionem privari, donec susceperit coactus officium, aut certe de eo aliquid integra decreverit ejusdem provinciae synodus & ceterorum.

¶ **1** ¶ Et sibi] Ita etiam Burcardo, & Leo. Sed in veteris Dionysii, quoniam in catenu-partibus referunt, legitur: & praedicti populo constitutus ministerium sibi, &c. quod ad verbum de graeco expressum est.

¶ **C. VIII.** ¶ *Sine concilio integri ordinis vacatum Episcopus vacare ecclesiam non adest.*

¶ *Item ex eodem, c. 16.*

Si quis Episcopus vacans in ecclesiam non habentem Episcopum, irrumpens populos, sine concilio integri ordinis irruerit, etiam populus, quem adduxit, delideret illum, alienum eum ab ecclesia esse oportet. Integrum autem & perfectum concilium dicitur illud, cui metropolitanus & Episcopus interstiti.

¶ *Hec versio, quam & Gratianus, & Burcardo, & Leo sequuntur, eadem fere est atq. illa Martini Bracarenfis. Dionysius vero longe magis accedit ad verba graeca.*

¶ **1** ¶ Metropolitanus] *Adnotandum est, Metropolitanus etiam. Sic etiam Graecis, ὁ τῆς πόλεως ἐπίσκοπος.*

¶ **2** ¶ *Quod autem supra clerici se vigilas f. subtrahunt excommunicatos jubentur, de his intelligendum est, qui ab Episcopo frequenter admoniti, negligentiam suam corrigere contumaciter.*

¶ **C. IX.** ¶ *Excommunicatus clericus, qui ab Episcopo communicatus, matutinum, vel vesperale horu adesse neglexerit.*

¶ *Unde in concilio Martini Papa legitur.*

Si quis Presbyter, aut Diaconus, vel quilibet clericus ecclesiae deputatus, si intra civitatem fuerit, aut in quolibet loco in quo ecclesia est, & ad quendam nam placendi officium b. matutinis vel vesperalibus ad ecclesiam non convenit, deponatur a clerico, & tamen castigatus veniat ab Episcopo per satisfactionem noluerit promereri.

DISTINCTIO XCIII.

Obedientiam auctoritate inferiorum ordinum i superioribus debent. Summa enim Potestas, ea debet ab omnibus obedire, ut non licet ei commo-

¶ *a Poly. ibi. Bur. l. 1. c. 18. Leo p. 1. c. 147. b. Dionysii l. 1. c. 11. Bur. l. 1. c. 37. f. 100. p. 1. cap. 14. c. Apud Martini Bracaren. Bur. l. 1. c. 10. f. 100. p. 1. c. 10. f. sup. dist. 91. c. dicitur. etiam. g. In cap. Martini Bracaren. c. 64. et. Dist. 1. c. 1. d. sacrificium. i. al. vider.*

nuar, cui pro altibus suis inimicus ipse extiterit; nec in ecclesia esse poterit, qui cathedram deserit.

C. I. ¶ Qui pro altibus suis Apostolicis inimicatur, communicare non debemus. Unde beatus Apostolorum princeps Petrus in ordinatione Clementis populum alloquens, inter cetera ait.

¶ Cui a inimicus est iste Clemens alicui pro actibus suis, vos nolite expectare, ut ipse vobis dicat, cum illo nolite amici esse: sed prudenter observare debetis, & voluntati eius absque communiione obsecundare, & avertire vos ab eo, cui ipsi sentitis adversum: sed ne loqui his, quibus ipse non loquitur: ut unusquisque, qui in culpa est, dum cupit omnium vestram amicitias ferre, & se hinc citius reconciliari ei, qui omnibus praestitit, & per hoc redeat ad salutem, cum obedire ceperit montis praesidentis. Si vero quis amicus fuerit his, quibus ipse amicus non est, & locutus fuerit his, quibus ipse non loquitur, unus est & ipse ex illis, qui extermine Dei ecclesiam volunt, & cum corpore vobiscum esse videatur, mente & animo contra est. Et est multo nequior hostis hic, quam illi, qui foris sunt, & eviderent inimici sunt. Hic enim per amicitiarum speciem, quae sunt inimica, gerit, & ecclesiam dispergit, ac vastat. Ideoque i charissimi his Apostolicis institutis vos monentes iustitiamus, ut effecta certior charitas vestra sollicitis deinceps agere studeat, & cautius, ne pervertat & infideles homines, laedendi fideles ac beneficos habeant facultatem.

¶ Ideoque] Hinc usque ad finem sunt in Fabiani tantummodo epistola. Quamobrem ex ipso positivum videtur Gratiani cetera etiam scempe.

C. II. ¶ A nullo debet suscipi, quem Romana deponit ecclesia. Item Gregorius lib. 1. epist. 26. §. 4. c. 158.

Mitatus valde sum, quia in tanto Salonitanae ecclesiae clero, vel populo, vix duo ex facis ordinibus inventi sunt, frater scilicet, & Coepitopus noster Paulinus, & dilectissimus filius meus Honoratus Archidiaconus ejusdem ecclesiae, qui communicare Maximo sacerdotium rapient, minime consentirent, & se Christianos esse cognoscere. Debutis enim filii charissimi perferre ordines vestros, & quem sedes Apostolica repellat, repulsum cognoscere, ut prius, si postea, ab illis criminibus mundaletur, & tunc ei vestra dilectio communiaret, ne particeps obligationis existeret.

C. III. ¶ Non est in ecclesia, qui cathedram Petri non sequitur. Item Cyprianus de unitate ecclesiae.

¶ Qui cathedram Petri, super quam fundata est ecclesia, deserit, in ecclesia se esse non confidat.

¶ Apud Cyprianum Roma impressum hoc legitur. Hanc ecclesiam unitatem qui non tenet, tenere se fidem esse condidit? Verum in Vaticana bibliotheca, praeter alio in regra Cypriani exemplaria, est etiam aliud, in quo tantum epistola quaedam continetur, & inter ea hic tractatus. Atque in eo codice, itemque in altero integro Monasterii S. Salvatoris Romanae sunt verba ista, quae a Gratiano, & Ivone afferuntur. At sane paulo ante Cyprianus hanc ipsam Petri cathedram esse ostendit, unde veritas ecclesiae patet.

¶ Episcopi vero, qui Apostolicis ordinibus subiacent, etiam hanc reverentiam debent, ut sese singulis annis, Apostolorum liminibus representent.

a Clemens epist. 1. Anacletus epist. 1. Alex. epist. 1. Fabianus epist. 1. Conc. Vatem. c. 6. §. 3. c. 21. lvo p. 1. 4. c. 22. Anselm. l. 1. c. 6. Polyd. l. 1. c. 26. b. al. habere. al. gratiam reparare. c. Anselm. l. 1. c. 36. d. al. quem.

C. IV. ¶ Singulis annis Apostolorum liminibus visitent Episcopi, qui ordinationibus Apostolicis subiacent.

Unde Anacletus, & Zacharias Papa.

Iuxta a sanctorum Patrum, & canonum instituta, omnes Episcopi, qui hujus Apostolicae sedis ordinationibus subiacent, qui propinqui sunt, annue circa 6 Idus Maii sanctorum principum Apostolorum Petri, & Pauli liminibus praesententur, omni occasione seposita. Qui vero de longinquo, juxta chirographum suum impleant. Qui autem hujus constitutionis contemptor extiterit, praeterquam si aegritudine fuerit detentus, sciat se canonicis subiacere sententiis.

¶ Hic est canon quartus synodi Romae habita sub Zacharia Papa, quae extat in bibliotheca Vaticana, ex qua nonnulla sunt in hoc capite emendata.

2 pars. Reliqui vero in ecclesia minores semper debent sanctorum subesse, sicut in synodo Romana S. Sylvestri, c. 7. legitur.

C. V. ¶ Minores majoribus obedientiam exhibeant.

¶ Subdiacono usque ad lectores omnes subditi sine sententiam et honorem. Porro Pontifici Presbyter, Presbytero Diaconus, Diacono Subdiaconus, Subdiacono acolythus, acolytho exorcista, exorcista lector, lectori ostiarius, ostiario abbas, abbatum monachus in omni loco representent obsequium, sive in publico, sive in gremio ecclesiae.

¶ Caput hoc est apud Gratianum, & in istius synodi constitutionibus videtur valde mendosum: Burchardus & Ivo sic habent. A subdiacono usque ad lectorem, omnes subditi sunt diacono Cardinali urbis Romae, in ecclesia honorem representantes tantum. Pontifici vero Presbyter, Diaconus, Subdiaconus, acolythus, exorcista, lector, abbas, monachus in omni loco representent obsequium, sive in publico, sive in gremio ecclesiae. Verum ab magna codicum varietate, & propter glossas, ac doctorem dista nihil fore in textu mutatum est.

¶ Abbas] De abbate & monacho in synodi constitutionibus nulla mentio est.

C. VI. ¶ Quod sit officium Diaconorum.

Item ex epist. 1. Clementis ad Iacobum fratrem Domini.

Diaconi ecclesiae tanquam oculi sunt Episcopi, oberrantes, & circumlustrantes cum verecundia actus totius ecclesiae, & percurantes diligentius, si quem videant vicinum fieri praecipitio, & proximum esse peccato, ut referant haec ad Episcopum. & infra. 1. ¶ Sed & de peregrinis similiter Episcopo suggerant, referendis, & cetera his similia, quae ad cultum ecclesiae, & disciplinam ejus pertinent, Diaconis cure sunt.

¶ Et infra] Sic legitur in plerisque manuscriptis. In vulgari legebatur, & ita, alia vero nonnulla verba restituta sunt ex originalibus.

C. VII. ¶ De eodem.

Item ex eodem, eadem epistola.

Sacerdotes vero B. Petrus sal terrae, & mundi lumen docens praecipit in splendore bonorum operum patrem glorificare Deum, de quibus Dominus ait, f. [Beati estis, cum maledixerint vobis homines, & rei.] & iterum, [vos estis sal terrae.]

a Leo epist. 4. c. 7. Poly. lib. 4. titul. 25. Anselm. lib. 6. cap. 164. b. al. libus Maii. c. Burch. lib. 2. c. 229. lvo part. 6. cap. 209. Anselm. l. 7. c. 67. d. Et l. 2. confit. cap. 44. c. Anselm. l. 7. c. 67. f. Mart. 3.

C. VIII. ¶ Hi non sunt habendi clerici, qui Episcopali providentia non gubernantur.

N Villa a ratione clerici aut Sacerdotes habendi sunt, qui sub nullius Episcopi disciplina & providentia gubernantur.

C. IX. ¶ De eodem. Item ex epist. Clementis.

Q Vi suis Episcopis non obediunt, indubitanter rei, & reprobi existunt.

C. X. ¶ Illi in Deum scandalizantur, qui sua non obediunt Episcopo.

I lle b proculdubio scandalizatur in Deum, qui recte non docet, & qui ejus scandalizat Episcopum vel Sacerdotem.

C. XI. ¶ Septem debent esse Diaconi in unaquaque civitate.

I tem Evaristus ad Episcopos Africanos, epist. 1. Diaconi e (qui quasi oculi videntur esse Episcopi) in unaquaque civitate, juxta Apostolorum constituta, septem debent esse, qui custodiant Episcopum praedicantem, ne aut ipse Episcopus a infidiatoribus quoquo modo infestetur, aut laedatur a suis, aut verba divina detrahendo aut infidiando; polluatur, vel despiciantur, sed veritas spiritalis redeat fervore, & pax praedicata labili; animi cum voluntate concordet.

C. XII. ¶ De eodem. Item ex concilio Neocaesariensi, c. 14.

D iaconi e septem esse debent secundum regulam, quamvis r magna sit civitas. Regulae autem auctoritas ista est, quod & liber actuum Apostolorum idem insinuat.

¶ Quamvis magna ¶ Antea legelatur, quamvis non magna. Emendatum est ex canone graeco, (qui etiam recitatur in sexta synodo Nicena synodo, qui ex Arabico in Latinum conversus nuper editus fuit, canone 62. multa habentur ad hanc rem pertinentia, quem fuisse canonem significavit Andreas Calosus in septima aetione synodi Florentinae.

¶ Ut igitur ex praesenti appareat, Diaconi debent obedientiam Praebyteris, sicut Praebyteri Episcopis. Sed Diaconi superbi- entes, sacerdotibus aequari, vel potius praeferi querebant: contra quorum insolentiam multorum auctoritates manaverunt, corrupti- periculum repraesentantes, atque, ut sacerdotibus condignam obedientiam exhiberent, decernerent.

C. XIII. ¶ Nihil eorum, quae sunt decreta pri- mis ordinibus, videntur Diaconi.

¶ Unde Gelasius a Papa ait.

D iaconos s propriam consuetudinem servare mensu- ratum, nec ultra tenorem, paternis canonibus depu- tatum quippiam tentare permitimus. Nihil eorum suo ministerio penitus applicare, quae primis ordinibus proprie decreta antiquitas. Absque Episcopo, vel Prae- bytere baptizare non audeant, nisi praedictis fortassis or- dinibus & longius constitutis, necessitas extrema com- pellat. Quod & laicis Christianis facere plerumque con- ceditur. ¶ Sacri corporis prerogationem b sub conspectu Pontificis, seu Praebyteri (nisi his absentibus) jus non habeant exercenti.

¶ Concordat conc. Mogunt. sub Carolo, c. 22. Burc. lib. 2. c. 226. Ivo p. 6. c. 202. b. Ivo p. 6. c. 207. c. Poly. l. 2. tit. 20. Anselm. l. 7. c. 69. d. abest ab orig. e. Ex praesca versione. Ordo Rom. c. 9. Conc. Aquil. c. 62. f. Polyd. 3. tit. 10. Anselm. lib. 7. ca. 69. Bur. l. 2. c. 57. Ivo p. 1. c. 252. & p. 6. c. 69. g. al. officii. orig. c. 10. in medio. h. derogationem.

¶ In Aquil. cap. 41. Bur. l. 2. c. 26. Ivo p. 2. c. 96. b. Agath. cap. 61. & Aquil. c. 77. c. Anselm. l. 7. cap. 69. Bur. l. 2. c. 22. Ivo p. 5. cap. 76. Aquil. cap. 71. d. Poly. l. 2. tit. 20. Anselm. l. 7. c. 69.

¶ Gelasius ¶ Sic est in plerisque manuscriptis, & quae Burc. & Ivoanom. Nam in impressis erat, Pelagius.

C. XIV. ¶ Inferiores Praebyteri s Diaconi cognoscant.

I tem ex concilio Niceno, c. 14. §. 11.

Pervenit a ad sanctum concilium, quod in locis qui- busdam & civitatibus Praebyteris sacramenta Diaconi porrigant. Hoc neque regula, neque consuetudo tradidit, ut qui offerendi sacrificii non habent potestatem, his qui offerunt, corpus Christi porrigant. Sed illud innovavit, quod quidam Diaconi etiam ante Episcopum sacramenta s sumunt. Hac ergo omnia auferantur, & in sua Diaconi mensura permanent; sicut quod Episcoporum quidem ministri sunt, inferiores autem Praebyteris habentur. Per ordinem ergo post presbyteros gratiam sacrae communionis accipiant, aut Episcopo, aut Praebytero porrigente. Sed nec federe in medio Praebyterorum Diaconis licet: quia si hoc fiat, praeter regulam & ordinem probatur existere. Si vero autem etiam post has definitiones obedire noluerit, i ministerio cessare debet.

¶ Prior pars hujus capiti usque ad vers. impudentur. est ex praesca versione in canone quarto decimo. Reliqua vero pars est ex versione Dionysii, in canone 11. quam quidem totam afferunt codices romanus, & Burcardo, & Ivo.

¶ Sacramenta sumunt ¶ Graec. est; & dicitur, quod Dionysius verit, oblata contingant, quamquam Burcardo & Ivo, hoc non fieri loco dicitur, sed quidem, sacra oblata contingant, hic vero, sacra oblationem contingant.

C. XV. ¶ Diaconus honorem exhibeat Praebytero, & ipse ab inferioribus honoretur.

I tem ex b concilio Laodiceno, cap. 20.

N On e oportet Diaconum coram Praebytero habere; sed jussione Praebyteri, sedeat: sinitur autem Diaconus honorem habeat a sequentibus, id est a subdiaconis, & omnibus clericis.

C. XVI. ¶ Calicem benedicere, & panem dare, Diaconus non licet.

I tem ex eodem, c. 21.

N On oportet Diaconos i panem dare, nec calicem benedicere.

¶ Diaconus ¶ In versu prioribus praesca versione edita est. Diaconum. Graec. est. Corregit, quod Dionysius verit, Subdiaconus. & sic habetur in concilio Aquil. §. 11.

C. XVII. ¶ Sicut Episcopi, ita & Praebyteri Diaconi ministrent.

I tem ex concilio Carthaginiensi quarto, c. 127.

D iaconi d ita se Praebyteri, sicut Episcopi ministerii esse cognoscant.

¶ Quarto ¶ Caput hoc cum duobus sequentibus habetur in concilio quarto Carthaginiensi, & in codicibus Gratiani etiam in manuscriptis, utem, apud Anselmum titulo hujus capiti erat additum, Carthaginiensi quarto, cui papa Zozimus interfuit per vicarios. quod minime convenire solent alia sexta synodi Carthaginiensis, ad quam Zozimus Episcopus Potentinae ecclesiae Episcopus, Philippum, & Anselmum gator misit. Nam quarta habuit est Honorio usque, & Dionysio missi. Theodosio usque, est, ad est, in concilio sexto vero Honorio usque, & Theodosio usque, & sequentibus apparet) contra Pelagium & Celestium, in quodam sunt definita, cum Celestius ad Zozimum panem appelleret, quod ex nonnullis manuscriptis Zozimus Episcoporum Africae ad ipsorum epistola, qua in Basilicensi

millitatis ac patientia haberemus exemplum. Docuit enim facientes veros legitimos & plene honorari, dum circa filios sacerdotis ipse talis extitit. a. Meminisse autem Diaconi debent, quoniam Apostolos, id est, Episcopos & presbiteros Dominus elegit: Diaconos autem post ascensum Domini in caelos Apostoli sibi constituerunt, Episcopos sui, & ecclesiae ministros. Quod si nos aliquid audere contra Deum possumus, qui Episcopos facit, possumus: & contra nos audere Diaconi, a quibus fiunt.

7 ps. Hoc autem quod de Diaconorum minoritate dicitur, ubi quae firmandum est, nisi cum locum Diaconus habuerit aut proprii Patriarchae, aut sui Metropolitanus.

C. XXVI. ¶ Diaconus sacerdotibus non praesertur, nisi locum Metropolitanus obtineat.

Unde in forma synodorum legitur. Praecipimus & ne Diaconus (quamvis etiam in dignitate, hoc est, in officio quolibet ecclesiastico sit) ante Presbyterum sedeat: nisi cum locum habuerit proprii Patriarchae, aut Metropolitanus sui pro aliquo capitulo. Tunc enim sicut illius locum tenens honorabitur. Si quis vero praesumpserit hoc tyrannice facere, a proprio gradu repellissimum omnium fiat in ordine suo.

DISTINCTIO XCIV.

¶ Vbi notandum etiam quod summus Patriarcha, vices suas committere solet.

C. I. ¶ Etiam subdiaconus vices suas Apostolica committit ecclesiae.

Unde in Gregorius ad Episcopos Siciliae libro primo, epistola prima ait.

Valde d' necessarium esse perspeximus, ut sicut praedecessorum nostrorum fuit iudicium, ita uni, eidemque personae omnia committamus, ut ubi nos praesentes esse non possumus, nostris per eum, cui praecipimus, repraesententur auctoritas. Quamobrem Petro Subdiacono sedis nostrae, intra provinciam Siciliam vices nostras, Deo auxiliante, committimus. Nec enim de eius actibus dubitare possumus, cui Deo auxiliante totum nostrae ecclesiae noticium patrocinium & commisit.

¶ Gregorius,] Restituta est in scriptis ex Polycarpo. Nam antea legelatur, Symmachus Papa.

2 ps. Legationem vero Apostolica sedis quascunque impeditis, usque ad satisfactionem excommunicatur.

C. II. ¶ Excommunicatur qui legationem sedis Apostolicae impedit tenentem.

Unde Alexander Papa I. f. epist. 2. omnibus Episcopis.

¶ Si quis autem legationem impedit, non unius sed multorum profectum avertit. h. Et sicut multis nocet, ita a multis arguendus est. & bonorum societate privandus: Et quia Dei causam impedit, & statum conturbat ecclesiae; ideo ab eius liminibus arceatur. Ab omnibus itaque & talis est cavendus, & non in communionem fidelium, usque ad satisfactionem, recipiendus.

¶ Legationem] In epistola ista, concilio Tridentino, & apud Barcardum additur, vestram. Ea enim legatio videtur significari, qua Apostolus, & Episcopos pro Christo fungit docuit beatus Paulus 2. Corin. 5. 5.

3 ps. Archidiaconus vero, quatenus ex officio suo clericorum vitam diligenti examinatione debeat inquirere & qua corrigenda videntur, Episcopo munare, nomen dominationem super eos exercere & consensu ab eis exigere prohibetur.

a. Alex. b. al. Presbytero. c. Ivo p. 6. c. 122. d. Pontifici. e. g. Barthelemi. f. Conc. Tridentino. g. Barthelemi. h. al. Levit. i. al. Levit. d. k. al. quogue.

C. III. ¶ Archidiaconi super Presbyteros jurisdictionem non exercent.

Unde in Cabilonensi concilio, c. 11. legitur.

¶ Datum a est, quod in plerisque locis Archidiaconi super Presbyteros Parochianos quandam exercent dominationem, & ab eis censuram exigunt. Quod magis ad tyrannidem, quam ad reformationem pertinet ordinem. ¶ Si enim iuxta Apostoli h. sententiam, Episcopi non debent esse dominantes in clero, sed forma facti gregis ex animo; multo minus facere isti hoc debent, sed contenti sint regularibus disciplinis, & teneant propriam mensuram: & quod ab Episcopis eis injungitur, hoc per Parochias suas exercere debeant, nil per cupiditatem & avaritiam praesumentes.

DISTINCTIO XCV.

¶ Vbi autem sacerdotes supra jubentur Episcopis tanquam subditi obedire, non ita intelligentiam est, quasi non liceat eis, praesentibus Episcopis sacra mysteria celebrare (sicut Episcopali supercilio quidam ab his volebant Presbyteros prohibere:) sed quia Presbyteri Pontificibus tanquam filii parentibus debent obedire. Baptizatos etiam Chrismate eis tanquam conceditur.

C. I. ¶ Vbi Episcopi desunt, baptizatos in frontibus Presbyteri Chrismate tangant.

Unde Gregorius scribit Ianuario Episcopo Carthaginiensi, lib. 3. epist. 16. indist. 12.

¶ Pervenit et quoque ad nos, quosdam scandalizatos fuisse, quod Presbyteros Chrismate tangere in fronte eos, qui baptizati sunt, prohibuimus. Et nos quidem secundum usum veterem ecclesiae nostrae fecimus. Sed si omnino hac de re aliqui contristantur, ubi Episcopi desunt, ut Presbyteri etiam in frontibus baptizatos & Chrismate tangere debeant, concedimus.

¶ Supra Leo Episcopus contra [Quarum Choroepiscopi, &c.]

C. II. ¶ Ultra suum modum Presbyteri tendere non praesumant.

¶ Item Gelasius Papa Episcopis per Lucaniam, &c. epist. 1. c. 2.

¶ Presbyteros ultra suum modum tendere prohibemus, nec Episcopali fastigio debita sibi met audacter assument, non conficiendi Chrismatibus, non configurationis pontificalis adhibenda sibi met arripere facultatem.

¶ Sed istud Gregorius pro scandalis sedando semel concessam legitur. Illud autem Leonis Papa & Gelasii, usum approbante, praevaleuit, nisi forte ubi aliquorum consuetudo hoc admisset, ut in absentia Episcopi, extrema necessitate cogente, ex consensu Gregorii, Presbyteri baptizatos in fronte tangant. ¶ Prohibitis vero Leonis & Gelasii in eo casu intelligatur, cum Episcopi praesentes sunt, vel cum non cogit ultima necessitas. Oleo vero sanctificato permittitur eis ungere infirmos. Unde Iacobus f. ait [infirmatur quis in vobis? inducat Presbyteros ecclesiae, qui orent super eum, ungentes eum oleo in nomine Domini, & eratis fidei salvabitur infirmus.]

2 pars. ¶ Sed queritur, an Episcopi liceat eodem oleo ungere infirmos: vel si impotentibus huiusmodi unctio sit concedenda.

C. III. ¶ Oleo sanctificato non prohibetur Episcopus infirmos tangere.

De his vero inscribit Innocentius Papa ad Decentium Eugubinum Episcopum, epist. 1. c. 111.

¶ Illud g. superfluum videmus adjectum, ut de Episcopo lambigatur, quod Presbyteris licere non dubium est.

a. Ivo p. 3. c. 124. b. 1. Petri. c. De consec. dist. 4. presbyteri baptizatos. d. baptizandi.] orig. Poly. lib. 3. tit. 10. Mag. 4. sentent. dist. 7. cap. 1. e. baptizando.] orig. f. Iac. 5. g. Alcuinus de divinis officiis, pag. 94. Conc. Wormacien. c. 72. Ivo par. 2. c. 71.

